

VIII. Český jazyk – mluvnice

(pátek 8. 1. 2021)

1) Pár vět na procvičení zatím probraných významových poměrů – která slova jsou několikanásobným větným členem? jakým? a v jakém poměru (slučovací X stupňovací). Doplňte čárky, kde jsou potřeba:

Pravidelné záplavy přinášely v minulosti nánosy jednak úrodného bahna jednak půdy, do níž mohli rolníci zasévat tu obilí tu jiné plodiny.

Staří Egypťané využívali Nil jak k zavlažování tak ke zvyšování úrodnosti svých polí.

Amazonka protéká nejen přes Peru a Kolumbii ale i Brazílii.

Má složitý ba dokonce svérázný vodní režim.

Pravé přítoky přivádějí vodu z jižní a levé ze severní polokoule.

Přítoky se liší nejen svou šířkou ale také barvou vody.

2) Další významové poměry jsou v učebnici na s. 88 – 89.

3) Pokračujeme v zápise z minula:

- poměr odporovací – značíme X

- složky jsou v rozporu

- spojky: ale, avšak, však

PkS X PkS

př. Byl to mladý avšak rozvážný člověk.

Pt 7.p X Pt 7.p

Nemluvila jsem s Ivou, ale s Martinem.

- poměr vylučovací – značíme V

- složky se navzájem vylučují

- spojky: nebo, anebo, či, buď – nebo

Po V Po

př. Narodil se jim chlapec, nebo děvče? (pokud platí jen 1 možnost, píšeme čárku!) (pokud by mohly platit obě možnosti, píšeme bez čárky – př. V zimě nosím bundu nebo kabát.)

- poměr důsledkový – značíme →

- spojky: a tedy, a proto, a tak – píšeme s čárkou před a!

PUZ → PUZ

př. Mluvil rychle, a tedy nesrozumitelně.

4) Procvičíme v dalších větách ve cvičení 89/4.

5) DÚ: 90/5 – opište a určete významové poměry v prvních 5 větách.